

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A becsület védelme.

Írta: Dr Krüger Aladár.

— Szerző ily cím alatt a Katholikus Szemlében megjelent tanulmányának befejező része. —

Betegség, a barbár kornak egy maradványa mai társadalmi rendünkben a párbaj. Ha azonban betegség, akkor gyógyítsuk úgy, hogy keressük meg a kóros elváltozás okát és az okot irtsuk ki, ne külső eszközökkel igyekezzünk a betegséget elfojtani. Az elfojtott betegség, ha oka még mindig ott lappang a szervezetben, majd kitör másutt. Ha pedig a barbár kornak egy maradványa, nézzük meg, hogy nincs-e a barbár kornak még egy másik maradványa is társadalmi rendünkben, mely a párbajjal okozati összefüggésben áll — és a kettőt együtt pusztítsuk ki.

Ha betegségnek tekintjük a párbajt, akkor okát nem nehéz kitalálni: a kór-ok a becsületnek hiányos állami védelme. És ez a hiányos védelem a történelmi fejlődést tekintve nem más, mint egy maradványa a mult barbár kornak, annak a kornak, amikor az állami igazságszolgáltatás még az egyéni becsületet nem vonta védelmi körébe és azt az önbizonykodás hiányos paizsa alá helyezte. Ma is fönnáll ez a maradványa ama barbár kornak, nem kell tehát csodálni, ha a vele összefüggésben álló másik barbár maradvány, a párbaj sem tudott kivészni.

Mikor tehát a párbaj ellen küzdünk, akkor ezt föltétlenül és elválaszthatlanul össze kell kötni egy másik, éppen olyan fontos dologgal: a becsület határozottabb védelméért való küzdelemmel.

Küzdeni a becsület védelméért: ez annyit jelent, mint küzdeni a párbaj ellen. Ne teledjük, hogy a párbaj egyáltalán nem valami kellemes dolog é a páros viaskodók 999 ezreléke igen szívesen elkerülné, ha más hathatóbb mód is rendelkezésére állana becsülete védelmére. Nem sok ember párbajozik passzióból, mindenki egy rettenetes lidércnyomásnak tartja az egész párbajost még a legkaszinóbb fölfogás hívei közt is és minden uri ember a legnagyobb örömmel venné, ha a párbaj, ez a szegényfoltja modern korunknak, ez a kaszinói vérhaj valahára gyökeresen kiiritható lenne.

Az irtásnak azonban nincs más módja, mint tessék elkezdni az oknál: a becsület határozottabb védelmével. Mihelyt a becsület

olyan büntetőjogi oltalomban részesül, mint aminőt ez a nagy földi érték megérdemel, mihelyt a becsület nem lesz olcsóbb a büntető bíró előtt egy pár ellopott csirkénél, a párbaj azonnal önként meg fog szünni. Az emberek kétszer is meg fogják gondolni, megsértsék-e embertársukat és ha a sértés elkövetett, a sértettnek nem kellene aggódnia, megkapja-e méltó elégtételét. Nem lesz ok a párbajra, nem lesz párbaj sem. S akkor aztán, ha a becsület védelmére az állam maga ad megfelelő eszközöket, akkor leránthatja a párbajt jogtalanul bitorolt kiváltságos helyzetéből a közönséges bűncselekmények közé, mert akkor a párbajnak nem lehet ezt a magyarázatot adni, hogy a becsületért követtettet el, tessék vele kiváltságosan elbánni. Amint a becsületért orozva nem szabad gyilkolni, úgy nem lesz szabad ölni négy tanu előtt sem. Bizza mindenki ügyét az államra és ha az állam erős kézzel megvédi mindenki becsületét, ugyanazzal a kézzel lesujthat azokra is, akik eme hathatós védelem dacára is vérengzeni akarnak.

Legyen tehát a becsület lehető legszigorubb védelme mellett a párbaj a mult törvényhozásainak egy letűnő kísértete. A büntető törvény ne ismerjen párbajt, csak testi sértést vagy emberölést, a párbaj eredménye szerint. Tekintve pedig az előre megfontoltságot, joggal lehetne követelni párbaj esetén a maximális büntetési tételek megközelítését és a ségedeknek, mint büntársaknak, is megbüntetését.

De hiszen ez egészen az egyház álláspontjával mondhatná valaki. Természetesen az. Az idők folyása nem egy dologban megantotta már az emberiséget, hogy az az ut a helyes, amit az egyház már sok évszázaddal előbb bölcsen kijelölt.

Mi legyen azonban az a hathatós védelme a becsületnek?

Erre a kérdésre kissé nehezebb a felelet. A hathatós becsületvédelmet nem lehet más-ként megkonstruálni, mint az eddigi hiányos védelem hibáinak eltüntetésével. Kerüljük mindazt, ami a becsületvédelem mai rendszerénél hiba és csak a párbaj polipkarjai közé hajszolja az embereket.

Első és föltétel a becsületsértések szigorubb megbüntetésére. A mai ezerkoronás maximum neveltséges semmisség, különösen úgy, ahogy a bíróságok kezelik. A külföldi példák nyomán legyen nálunk is már az egyszerű becsületsértés büntetése is fogházban kiszabható. A bíró belátásától függjön, hogy alkalmazza-e a fogházat vagy sem. Kétségtelen dolog, hogy — az előterjesztendők figyelembe vétele mellett — a bíróság a fogházbüntetést nem fogja sürűn alkalmazni. De már traga az a tény, hogy a becsületsértésre fogházbüntetés is kiszabható, sok fürge nyelvet megfékezne és megszilidítene.

A fogházbüntetés mellett vagy az eset körülményei szerint helyette a pénzbüntetés meg-

hagyandó, de értékhatára fölemelendő. A magasabb maximum egyévszt azt eredményezné, hogy a bíróságok a minimális tételeket is alacsonyabban szabnák ki. Másrészt alkalomadtán a bíróságnak az eset körülményeihez képest módjában állana a sértegetőt a fogházbüntetés nélkül is oly érzékenyen sujtani, amely a sértésnek megfelelő megtorlása volna és érzékenyen érintené a sértőt, egyuttal a jövőre nézve és másoknak üdvös intelmű szolgálta.

A becsületsértés büntetőjogi meghatározása is kiterjesztendő addig a határig, ahol elérné a közéleti fölfogást. Körülbelül legmegfelelőbb volna az olasz btk. meghatározását átvenni, mely szerint becsületsértést követ el az, aki bárminő módon valakinek becsületét, hírnevét vagy méltóságát sérti. Ilyen meghatározás mellett a bíró minden egyes esetben a legszigorubb társadalmi fölfogás szerint állapíthatná meg, esetleg az illetők társadalmi helyzetének figyelmen bevetelével is, hogy vajjon a panasztolt esetben volt-e becsületsértés vagy sem?

Az ekként megfelelő törvényi meghatározással körülírt és szigoru büntetőjogi szankcióval fenytett becsületsértési paragrafus alkalmazását aztán egyes esetekben a felek kívánatára a bíróságoknál szervezett külön becsületbírósgóra biznám. Megmaradna a mai rendszer, mikor a járásbíró, mint egyes bíró itél a becsületsértések átlaga fölött. Megengedném azonban azt, hogy a felek külön becsületbírósgói eljárást is kérhessenek. Ennek a királyi becsületbírósgóknak gondolatát a munkásbiztosítási ügyekben eljáró választott bíróság adtmeg. Ez a választott bíróság a két fél választeott kiküldötteiből áll, akik egy bíró elösklete alatt működnek. Nem kizárólag laikusok, de nem is csak a bíró itél. Ha a munkásbiztosításnál értelme van a laikus elem belevonásának, kétszeresen inkább van értelme a becsület védelmének. Természetesen nem úgy értem a becsületbírósgókat, mint a mai esküdtszéket, amelyek ellen annyi jogos kifogás merül föl éppen a becsület hiányos védelme miatt. Gondolatom szerint a járásbíró mellé mindkét félnek jogában állana egy-egy vagy két-két becsületbíró megnevezni, s ez a bírói elnökműlt működő becsületbírósgó itélne a fölmérült becsületsértési esetben. Itéletét szöbbséggel hozná. Es hogy ne lehessen minden apró cseprő piaci veszekedést, kofapert ilyen, a rendesnél körülményesebb eljárás alá vonni, minden egyes esetben a bíróság legjobb belátása szerint határozná a fölött, hogy ezt a kivételes becsületbírósgói eljárást alkalmazandónak tarja-e. Attól is lehetne félni, hogy esetleg a büntetőbíró csupa kényelemszeretethől következetesen megtagadná a becsületbírósgói eljárást minden esetben. Ezt az aggodalmat is el lehetne osztlatni azzal, hogy a becsületbírósgói eljárás föltételeinek fenn vagy fenn nem forgása fölött minden esetben a bíróság vezetője határozná.

Estélyi- utcai és vadászcipő-különlegességek

egyedül

„KOBRAK“-nál

Hejybeli és vidéki telefon: 847.

Rákóczi-ut 3.

Ugy a rendes bírósági, mint a becsület-bírósági eljárásnak fontos feltétele az, hogy az ítélet nyomom kövesse a bűncselekményt. Elrendelendő volna tehát, hogy a becsületsértési ügyek soronkívül tárgyalandók és azokban két hétnél hosszabb időre a tárgyalást elhalasztani nem szabad.

Végül az ítélet meghozatalára nézve van a régi magyar jogban egy igen okos szabály, melyet nagyon érdemes volna felújítani. Szóll Farkas, a debreceni királyi tábla elnöke régi írásokból megállapította, hogy a régi magyar bíróságok már azokban a rég letűnt századokban ismerték a ma olyan nagy vívmányként említett feltételes elítélést, ismerték és alkalmazták is a becsületsértési ügyekben. A vétkekre kirótták a súlyos büntetést, de annak végrehajtását attól tették függővé, hogy az illető a sértettől bocsánatot kérjen. Nagyon bölcs belátás és az emberi léleknek ritka kitűnő ismerete rejlik ebben az intézkedésben. Sujtsák azt a bűnöst akármilyen szigorúan, nincs szebb elégtétel a sértettre nézve, mint az, ha a sértő tőle ünnepélyesen bocsánatot kér. A becsületsértési ügyekben erre kellene nevelni a közönséget, hogy ha már elkövette a sértést, legyen bátorsága azt vissza is vonni és érte bocsánatot kérni. Nehogy pedig ezzel az intézkedéssel vissza lehessen élni, kimondandónak tartanám, hogy többszörös visszaesés esetén a büntetés felfüggesztésének helye nincs, ugyisintén nincs helye akkor sem, ha a vádlottról nyilvánvalóvá válik, hogy a büntetés felfüggesztésének reá nézve javító hatása nem lenne.

Még az angol jogból is átvennék egy elvet, de módosított alakban. Az angol jog a sértettnek kártérítést írást ad jogot. Nálunk pedig először megtörténik, hogy egyes becsületsértési ügyek békésen intézettek el, de azazal a kikötéssel, hogy a sértett által megjelölt jótekonyságra valamely összeget áldoz a sértő. Ennek a fiátásnak nincs büntetési jellege, az nem is magánjogi kártérítés, nem aféle fájdalomdíj, hanem ismét az emberi léleknek ismeretén alapuló elégtétel. A sértett nem akar nyereszkeskedni a becsületén esett sé-

relmen, de azt sem akarja, hogy a sértő egyszerűen megusssa az ügyet egy kis bocsánatkéréssel. Legyen némi érzékeny bűnhődése, de ez a bűnhődés ne legyen bírójlag érvényesített, bírójlag behajtott és fogházra való átváltatással fenyegetett, tehát egy kissé mégis diffamáló pénzbüntetés. Legyen kényyszerű jótekonyság. Különös méltánylást érdemlő esetekben megengedném tehát azt is, hogy a bocsánatkérésen felül a sértett által megjelölt jótekonyságra a vádlott bizonyos összeg lefizetésére köteleztessék és ennek ellenében a mondjuk pénzbüntetésre szóló büntető ítélet hatályát vesztené.

Mindezek gondolatok, feltételezések, talán álmok is és ki tudja, meddig lesznek álmok! A törvényhozás még sokáig fog élni a büntetőtörvénykönyv alapos reformjához és akkor is ki tudja, lesz-e érzék a becsület hathatósabb védelme iránt. Addig is és amellet is a társadalomra, mindnyájunkra hárul a legfontosabb feladat: példaadással, szóval és tettel ránevelni embertársainkat arra, hogy amint tiszteljük másnak a vagyonát és életét, tiszteljük mindezeknél nagyobb javát is: a becsületét. Mindenki gondolja meg, hogy csak annyiban igényelheti mástól a saját becsületének tiszteletben tartását, amennyiben ő tiszteletben tarja a más becsületét. Ennek az elvnek a követése és hirdetése a leghatásosabb becsületvédelem s ne feledjük, hogy a párbajt, az ököljognak ezt a kasszinói maradványát az üldözi igazán, aki a becsületet védi s az irtja ki teljesen, aki a becsületet abszolút védelem alá tudja helyezni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 2.

A farsangi szünet után megkezdte a képviselőház a bankjavaslat részletes tárgyalását. Az érdeklődés a részletek iránt egyáltalán nem növekedett meg, sőt még annyian sincsenek jelen, mint amennyien az általános vita legunalmasabb napjaiban voltak.

Berzeviczy Albert elnök fél 11 órakor megnyitja az ülést.

Következett a

bankjavaslat

részletes tárgyalása.

Mint hogy a bankalapszabályok módosított cikkeit szombaton letárgyalták, a törvényjavaslat szakaszonként való tárgyalása következett.

Az első szakaszhoz

Földes Béla szól, aki a törvényjavaslat általános vitáját bírálta és gáncsolta a kormánypartot, amiért nem vett részt az általános vitában.

Elnök rácsöngetett és figyelmeztette, hogy — részletes vitáról lévén szó — ragaszkodjék a szakaszhoz.

Földes Béla ezután összehasonlította a törvényjavaslat magyar és németnyelvű szövegeit, amelyek nem egyeznek.

— Ez a nemzetközi egyezmény — kiáltotta Holló Lajos.

Földes Béla követelte, hogy a közgyűlés a részvényesek nemzetiségére való tekintet nélkül hol Budapesten, hol Bécsben tartassék. (Helyeslés.) Az első szakaszba foglalt alapszabálycikkék közül bírálta azokat, melyek nem módosítottak és amelyekről eddig nem lehetett szó.

Felvilágosításokat kért a kamatlábról, az ércékszellet állásáról.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Elkeseredett szerelmes.

A leány egy nagy ékszerüzletbe lépett be s a ki már régen figyelte a másik oldalról, egyszerre utána ment. Benn pedig megállt az első üvegláda előtt s gyémántköves gyűrűket kért a segédőtől.

Onnan, a hol állott, egészen jól látta Gladyst, az előbbi fiatal leányt, amint szintén valamit választott, de ez nem vette őt észre, mert háttal volt feléje s csak akkor, amikor megfordult, kiáltott utána a fiatal ember.

Hét hét óta most találkoztak először. Akkor kapta meg az ifju a hatodik igen határozott, de meg nem indokolt kosarat a leánytól.

— Nem segít nekem a választásban? — kérdezte Bob, a mikor Gladys megállott, hogy kezét fogjon vele. Ezzel kissé előretolta az üvegfedelen fekvő gyűrűket.

— Oh, Bob, — nevetett a leány — komolyan beszél?

— Természetesen. Hiszen bizonyára hallotta, hogy én . . . nos, hiszen tudja!

— Jegygyűrűt keres? Nem a sima karkát, hanem a megelőző gyémántkövest? Oh, mondjon el nekem mindent! Ki ő és merre van a hazája?

— Itt van az arcképe — szól Bob s egy

fotografiát vont elő zsebéből. — De azt hiszem, maga nem igen ismeri.

— Oh, be szépl — kiáltott fel Gladys elragadtatással.

— Nagyon szép — hagyta rá Bob, bólintva fejével.

— Mily gyönyörű szemek! Es az az édes szája!

— Ez a legszebb rajta.

— Es milyen lesz az esküvő? — tudakolta Gladys, miután jó ideig némán szemlélte a képet.

— Majd még beszélünk erről. De előbb válasszunk gyűrűt. Melyiket tartaná a legmegfelelőbbnek annak a leánynak a számára, a ki azzal tisztel meg engemet, hogy hitvesemmé válik?

Gladys figyelmesen nézte meg valamennyi gyűrűt, aztán egyet kiválasztva a sok fényes holmi közül, az ifju orra elé tertotta azt s szólt:

— Vegye ezt meg neki, Bob.

Ezzel az ajtó felé ment, hogy távozzék, de megvárta, míg Bob fizet s hozzácsatlakozik.

— Az ő felesége — mormogta halkán. Csak most kezdett valóban tudatára jönni annak, hogy ez mit jelent. Ez a fiu, akit mindig olyan biztosra vett, akinek csak fittyenteni kellett, hogy visszatérjen hozzá, most örökre kiesik az életéből!

Pedig évekig jóbarátok voltak. Még az is-

kolapadokon kezdődött el ismeretségük. Es ő jobban szerette őt valamennyi férfismerősénél. Vajjon most sajnálja, hogy elvesziti? Ugy érezte, hogy igen, nagyon . . .

Együtt mentek ki az utcára. Bob még mindig a kezében tartotta a gyűrűt, de Gladys nem vette azt észre. De egy pillanatban mégis mefgogta a leány kezét s az ujjára csuszattatta a gyűrűt.

— A magáé, — mondta egyszerűen — maga pedig az enyém.

Gladys megállott és bámulva nézett rá.

— Bob, mi lelta magát ma?

— Hát nem érti? Maga lesz a feleségem. Kell, hogy az legyen. Nem várhatok tovább magára, szükségem van reá, mint a mindennapi kenyérre. Aztán meg nem is léphet vissza. Jegygyűrűm az ujján van.

Gladys elvörösödött s dadogni kezdett e váratlan támadásra.

— De Bob, mi lesz azzal a másik lánnyal? Hát nem őt veszi feleségül?

— Rossz tréfa volt az egész. Az arckép az unokanövéréremé. Éppen most kaptam a postán. Látja, már nagyon el voltam keseredve és furfanghoz folyamodtam.

— És azt hiszi, hogy ezzel sikert ért el?

— Ugy, hát ismét visszautasít?

— Azt nem mondtam.

R. L. Rogers.

Elek József és azt a helyiségek sürgős kiürítése miatt
olcsón elárusítom.
üzletének egész árukészletét megvettem Czillér Imre.

Miniszteri módosítás.

Lukács László pénzügyminiszter azonnal válaszolt Földesnek. Konstatálni kívánta, hogy a javaslatot a parlamenti szokásnak megfelelően, széles mederben tárgyalták, immár két hónapja. Pedig kívánatos, hogy a vita véget érjen, mert az országgyűlésnek határidőhöz kötött súlyos teendői vannak. A tárgyalás anyag kisebb, mint 1899-ben volt és mégis tovább tart a vita, mint akkor. A tárgyalás módja ellen tehát nem lehet kifogás.

A bankalapszabályokhoz benyújtott módosításokat nem fogadhatja el, mert ez felfordítaná az egész szervezetet. Közgyűlést egyszer Budapesten, egyszer Bécsben azért nem lehet tartani, mert a kényelmes részvényesek olyan kis számban jelennének meg, hogy a közgyűlés nem lehetne határozatképes. (Helyeslés a baloldalon.)

A kamatláb kérdésében fennáll a kormány ellenőrző szerepe, amely ellen nem hangzott el kifogás. A bírálóbizottságok összeállítása az egyes vidékek viszonyaihoz van mérve. Az érdekesre részletes kimutatás van, amelyet szívesen az érdeklődő képviselők rendelkezésére bocsát.

Ő maga is ajánlott azonban egy módosítást az első szakaszhoz, E szakaszban ez a kitétel van: »a bank érvényben levő 1—2 szakaszai.« Minthogy azóta a bankalapszabályok elvesztették érvényüket, kérte az »érvényben levő« szavak kihagyását. (Helyeslés.)

A miniszter befejezte szavait és fölkelte Polónyi Géza. Lecsapott a pénzügyminiszterre, sőt az elnökre is, akibe kérdést intézett, hogy az első szakaszban foglalt módosított alapszabálycikkelyekhez egyenként vagy összesen szólhat-e hozzá.

Az elnök felvilágosította, hogy a házszabályok szerint minden szakaszhoz csak egyszer lehet szólni, akármi van benne.

Polónyi Gézát ez a felvilágosítás nem rettentette vissza. Új szöveget ajánlott az első szakasz helyébe, de úgy, hogy annak minden szavát külön bírálta. Konstatálta többek közt azt is, hogy a bank a magyar nyelvű alapszabályokat sohasem hajtotta végre, mert a német nyelvű alapszabályokat fogadta el, ezek pedig, mint Földes kifejtette, sok helyen nem egyeznek, nem is szóva arról, hogy közjogellenes kitételek vannak benne.

Félegy órákor Polónyi Géza szünetet kért.

Szünet után

Polónyi Géza javaslatot nyújt be az iránt, hogy a felső üzleti kezelésben a magyarnyelvet használják.

Az elnök kijelenti, hogy Polónyi javaslatának ama részét, mely a napirenden felvéve nincs, illetve a napirenden lévő ügyre nem vonatkozik, nem bocsátja szavazás alá.

Batthyány Tivadar felszólalásával az ülés 3 órákor véget ért.

Legelegánsabb
estélyi czipők
és urak részére
báli divatezkek
legkedvezőbbben

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

29 ember pusztulása tüdőgyulladásban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Megdöbbenve hallgatták tegnap délután Nagyvárad város közigazgatási bizottságának tagjai a polgármester jelentését, amelyben fel van említve, hogy február hónapban fellépett Nagyváradon az influenza járvány; továbbá február hó folyamán 29 egyén halt el tüdőgyulladásban.

A statisztika szerint több volt a halálozás, mint a születés; bár hivatalosan akként veszik, hogy idegen halálozások nem Nagyvárad terhére esnek.

A közigazgatási bizottság ülése különben igen rövid volt. Alig 7—8 csekély ügy került elintézésre.

A főispán távollétében Rimler Károly polgármester elnökölt. Jelen voltak: Bordás Ferenc főjegyző, dr. Thury László v. főügyész, Varró Domokos kir. műszaki tanácsos, Rádl Ödön, Sulyok István, dr. Várady Zsigmond, dr. Moskovits József, dr. Adorján Emil, Rimanóczy Kálmán, Papp Miklós miniszter. tanácsos, kir. pénzügyigazgató, Kanta Jenő kir. főállatorvos, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, Baróthy Pál kir. ügyész, Miskolczy Barnabás, dr. Cseresnyés Béla tb. tanácsnok, mint jegyző.

Első sorban a polgármester havi jelentését terjesztették elő, amelyből a következő érdekesebb adatokat közöljük:

A közegészségügyi állapot február hónapban rosszabbodott, aminek oka a Nagyváradon járványszerűleg fellépett influenzában keresendő. Igen sokan haktak el a légzőszervek bántalmában; *tüdőgyulladásban magában 29 egyén halt meg.*

A fertőző betegségek száma általában véve csökkent Vörheny 22 esetben, 3 halálozással; a difteritis 4 esetben, halálozás nélkül; tífusz 7, kanyaróban 3, hökhurutban 2 és bárányhimlő 1 esetben volt bejelentve.

A járványkórházban ápolgatott 38 beteg; a Sztaroveszky-gyermekkorházban ápolás alatt volt 81 fekvő és 233 bejáró beteg.

Februárban született 62 fiú, 76 leány, összesen 138 gyermek.

Elhalt 72 fi és 73 nő, összesen 145 egyén. Városrészenként elhalt: Ujvárosban 24, Oaszbau 46, Váralja-Velencén 24, a kórházakban 51.

Öt éven aluli gyermek 45 halt el.

A közbiztonsági állapot normális volt. Lopás 88, csalás 5, sikkasztás 13, hamispénz forgalomba hozatala 3, súlyos testi sértés 6, könnyű testi sértés 10, gondatlanságból keletkezett tüzvész okozása 1, tiltott szerencsejáték 2 esetben volt bejelentve.

Lstartóztatva volt 64 egyén, ezek közül eltoloncoltatott 52, Kihágási feljelentés 278 esetben tetetett. Külföldre szóló utlevél 15 adatot ki, ezekből 1 Amerikába. Februárban 1 öngyilkosság történt.

A közadók február havi bevétele kedvező volt, mert 73.148 korona 92 fillérrel több kincstári adó folyt be, mint a múlt év megfelelő időszakában.

Februárban kiadatott 18 iparjogosítvány, megszünt 5 iparüzlet.

A jelentést elfogadták.

Rimanóczy Kálmán beválasztását a közigazgatási bizottságba örömmel fogadták, mire Rimanóczy Kálmán kijelentette, hogy odaadó buzgalommal teljesíti kötelességét.

A közigazgatási bizottság az új fűtőház mellett létesített felüljáró és az ebből kiágazó új utak fentartásának kötelezettségét a magyar államvasutakra hárította s ilyen határozatot küld fel a miniszterhez.

Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és
Smyerna ujdonsága-
imra felhívom figyel-
müket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TATRAY GUSZTÁV
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

UJDONSÁGOK.

A király a magyar művészetért.

Apostoli királyunk ő felsége mindig kiváló elismeréssel viseltetett a magyar festő- és szobrász művészet iránt s évtizedek óta sokat áldoz a magyar művészet istápolására. Előkelő művészeinket állandóan foglalkoztatja, a tisztelet adományozásával, valamint az új királyi palota építésével állandóan munkát ad nekik. Budapesti időzése alkalmával mindig meglátogatja előkelő művészeink műtermeit, így éppen tegnap látogatta meg Benczur és Stróbl műtermeit.

Ezt az elismerését most az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat ötven éves jubileuma alkalmából új *művészeti ösztöndíj* alapításával tenusította. Ezt a felekölt lelkű elhatározását a tegnapi hivatalos lapban a következő köziratban hozza a vallás- és közoktatásügyi miniszter tudomására:

Kedves gróf Zichy! Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat a folyó évben töltvén be fennállásának ötvenedik évét, elhatározta, hogy ezen jubileum emlékére és a magyar képzőművészet iránti érdeklődésem, valamint a nevezett társulat működése feletti elismerésem kifejezésül egy ötöt évenként esedékes, ötezer koronás jubileumi díjat alapítok, mely tanulmányuti célokra szolgáljon.

Ezen díjat arra kiválóan érdemes magyar festő-, szobrász- vagy építőművészeknek szántam.

Felhívom Ont, hogy ezen díj alapítására és adományozásának módjaitra vonatkozólag Hozzám részletes előterjesztést tegyen.

Kelt Budapesten, 1911. évi február 25-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Zichy Fános s. k.

* **Báró Bánffy Dezső** állapota. Báró Bánffy Dezső titkos tanácsos állapotában a javulás örvendetesen halad. A nagybeteg főur a

Meglepő köterejű.

PORTLAND-

CEMENT

Rendkívül kiadó.

Kitűnő és olesó.

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendi gyárából.

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 969.

Cementcsövek, fedéllemez, elszigetelőlemez, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld.

csütörtökre virradó éjszakát nyugodtan, javarészt alvással töltötte. Étvágya kielégítő, napjában két három liter tejet is megiszik. Báró Bánffy Dezső állandóan eszméletlenül van, a hozzátartozóival is elbeszélget és minden iránt érdeklődik. Orvosai most már biznak teljes felépülésében.

*** Posztógyár Nagyváradon.** Eddig azt tapasztaltuk, hogy nagy hű-hóval jelentkezők nálunk gyáralapításra ügynökök, akik előbb biztosítani akarták első sorban Nagyvárad város anyagi és erkölcsi támogatását, hogy ahhoz keressen majd gyáralapítót. Ezér lepett meg bennünket az a beadvány, amely tegnap került a városi tanácshoz. A beadvány szerint Szabó Elek és társa »Első magyar mügyapjgyár« cég alatt Kolozsvári-utcán telket vásároltak és egy mügyapju (posztó) gyárat rendeztek be. Kéri a tanácsot, hogy tekintse meg a gyártelepet. Ilyen ipartelep egy sincs az országban s a nyers anyagot olcsón kiszállítják tőlünk s feldolgozás után milliók vándorolnak ki ezen cikkekért külföldre, főképp pedig Bajorországba és Németországba. Jelenleg még csak 30 munkást alkalmaznak, de ha a gyár támogatásban részesül, igen rövid idő alatt olyan fejlődést érne el, hogy 150—200 munkást foglalkoztatna állandóan, télen, nyáron. Kéri a várost, hogy az erkölcsi támogatáson kívül a következőket adja meg az új gyár részére: engedje el a telekvételi díjat; tiz évre adjon ingyen vizet és villanyt a gyár részére; tiz évre adjon kövezetvámmentességet és tiz évre városi adómentességet.

*** A Rimanóczy-szálloda kibővítése.** Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága ma, pénteken délután 4 órakor a városházán ülést tart s ez alommal a Royal kávéház és Rimanóczy-szálloda kibővítésének kérdését tárgyalják.

*** Kész az Apolló terve.** Nagyvárad város törvényhatósága abban állapotott meg, hogy a rozoga Apolló épületét nem adja el, hanem a városi nyugdíjalap monumentális bérházzá építteti fel s ezáltal a nyugdíjalap vagyonaát jövedelmezőbbé tegye. A tervek elkészítésével Rimanóczy Kálmán építész bízták meg, aki tegnap már bemutatta a tervet a polgármesternek. Fő gondja volt Rimanóczy Kálmánnak, hogy az épület rentabilitását biztosítsa. Ezt el is érte, mert a terv pénzügyi és szépművészeti szempontból igen előnyösen van összeállítva. A költségvetést és a részletterveket ezután készítik el s előbb a szakbizottságok, majd a közgyűlés elé viszik.

*** Új ügyvéd.** Dr. Ficzek Emil a napokban tette le kiváló sikerrel az ügyvédi vizsgát Budapesten. Az új ügyvéd Nagyváradon nyitja meg irodáját.

*** Képkiallítás a vármegyeházán.** E hóban igen értékes művészi képkiallításban lesz részünk. A kiállítást Szenes Fülöp előnyösen ismert jeles festőművész rendezi Kézdi Kovács László szintén festőművész társaságában. A kiállítás március 21-én veszi kezdetét. A kiállítók tegnap kérelmet intéztek az alispánhoz, hogy március 21-től kezdődőleg két hétre adja át részükre a vármegyeház nagytérmet.

*** A Központi Takarékpénztár adományai.** A Központi Takarékpénztár a múlt évi üzleteredményéből a létesítendő »Szünidei Gyermektelep« céljaira rezeválta összesen kívül korábbi alapítványait a következő adakozásokkal gyarapította: Szegény egyetemi tanulók tandíj pótlására 150 K, Gyermekbarát-Egyesü-

let 50 K, Biharmegyei Nőegylet 50 K, Protestáns Nőegylet 50 K, Izs. árvaház 50 K, Izs. Nőegylet 50 K, Biharmegyei Tört. és Régészeti Egylet 50 K, Dispansair 50 K, Elagott iparosok menhelye 35 K, Kereskedelmi Csarnok könyvtár 30 K, Izs. kórház 35 K, Gyermekkorház 35 K, Áz. ev. egyház női gyámint. 35 K, Népirod. 30 K, Női keresk. tanfolyam 30 K, Péntek 30 K, Népkönyha 35 K.

*** Ejegyzés.** Dr. Frankó József jeles fiatal ügyvéd, a Nagyvárad Takarékpénztár helyettes ügyésze, városunk előkelő fiatalságának egyik legkedveltebb tagja, tegnap jegyezte el Debrecenben Mészáros József kir. táblabíró özvegyének szép, művelt leányát Irénkét. A fiatal párt igen sokan elhalmozták szerencse kívánataikkal.

*** A mentők munkája.** A nagyvárad mentőknek az elmúlt hónapban is derekasán kijutott a munkából. A betérjesztett kimutatás szerint február havában 36 balesetnél működtek közre a mentők, ezenkívül 34 betegszállítást fogantatosítottak.

*** Veszedelmes főszolgabírói lak.** A magyarországi főszolgabírótól elég gyakran érkeznek be panaszok az alispánhoz, a főszolgabírói hivatal és lakás miatt. A nagy hidegek alatt az iroda miatt panaszkodott a főszolgabíró. Az irodát ugyanis egyáltalán nem lehet befűteni. Hatalmas kályha terpeszkedik az irodában, mely kosárszámra emésztli a fát, anélkül hogy valami kevés meleget adna. Itt úgy dolgoznak a hivatalnokok, hogy sorrend szerint járnak a kályhához melegedni. Egy-egy hivatalnok 5 percig melegedhetik. Ez az idő ép elég ahhoz, hogy az utána következő átfázva, összegémberegett ujjakkal, táncolja a kénysertáncot és várja a meleg kályhánál a helyét. A befűthetetlen hivatalról jelentést tett a főszolgabíró az alispánhoz és kérte, hogy az irodába új kályhát állíttasson be, mert így a hivatalnokok egészsége forog állandóan kockán. Tegnap újabb panasz érkezett a főszolgabírótól. Az újabb panasz szerint az épület kéménye annyira rossz, hogy nem lehet takarítani és emiatt tűzveszélyes is. A főszolgabíró kéri az alispánt, hogy intézkedjék a baj elhárítása iránt.

*** Névváltoztatás.** Vad Ferenc nagyvárad lakos, fogházor a saját, valamint Ferenc és Lajos gyermekeinek vezetéknevét Vadászra változtatta.

*** Kellemetlen ébredés.** Spitz József Várkapu-utca 8. szám alatti lakos az éjjel tél 2 óra tájban arra ébredt fel, hogy a szoba ajtaja csukódott. — Spitz a villanyt felcsavarva, a szokatlan látogató keresésére indult, azonban az udvarban már nem talált senkit. Ellenben az éjjeli szekrényre helyezett 180 korona értékű duplafedelű arany órája eltűnt. Az órában a számlapon »Precizian« felírás van. A rendőrség a nyomozást megindította.

*** Ékszerlopás.** Strausmann Gyula jelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki sötétkék bőr pénztárcáját arany karika gyűrűjét egy zöld köves női arany gyűrűt és egy világos kék köves arany fülbevalót ellopott. A rendőrség a nyomozást megindította.

*** Az okányi vitás aszfaltjárda.** Már egy alkalommal megírtuk, hogy az okányi képviselőtestület Schreiber Izidor vállalkozóval a községi járda gondozása végett kötött szerződést felbontotta és a vállalkozó óvadékát letiltotta. A vállalkozó e miatt felebbezést adott be a vármegyéhez, ahol a főügyész tegnap tette meg véleményes jelentését az ügyre vonatkozólag. A vélemény szerint a képviselőtestület jogosan járt el, mert mielőtt határozatot meghozta volna a vállalkozót felszólította, hogy

feladatát teljesítse s a vállalkozó háromszori felszólítás dacára sem kezdte meg a munkát. A főügyész szerint a községnek ebből az ügyből semmiféle kellemetlensége sem lehet.

*** Bűnös jel.** Tapassi József szekeres Őssi alatt tegnap délelben a Körözsben egy nagyobb kőre fenakadva egy rothadásnak induló leány magzatot talált, amelyet néhány nappal ezelőt dobhattak a vízbe. Orvosi vélemény szerint a magzat négy hónapos lehetett. A rendőrség a nyomozást megindította azonban nem volt megállapítható, hogy mily módon került oda.

*** Lopkodják a villamos körtéket.** Belányi Imre, a városi villamosteleg igazgatója különös beadványt intézett a városhoz. Azt írja ugyanis, hogy újabb időben az utcák világításához használt égőket, az üveg burával együtt ellopják, még az olyan exponált helyeken is, mint az Ezredévi-emléktér, Széchenyi-tér és Szent László-tér. Kéri, hogy a rendőrség intézkedjék a tolvajlások meggátlása iránt, aki a lámpákhoz nyúl, igazolásra szólítsák fel s ha nincs karszalagja s a villamostelegtől irásbeii igazolványa, kísérvék be.

x Vadászok figyelmébe. Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits-palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. löporáruda. Telefon 269.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves
Nagyvárad, Bémer-tér 293. sz.

Brillians ékszerek, aranyárúk,
ezüst dísz tárgyak és evőeszközök
valamint zsebórák nagy-
raktára.

Két portáleladó.

x A »Nagyvárad Messenger-Boy« gyorsküldő vállalat szives tudomására hozza az érdeklődőknek, hogy a futárok karján látható 693 szám a vállalat telefonszáma. Szükséges a számot feljegyezni, mert a folyton változó tavaszi időjárás miatt előforduló hirtelen megbetegedés esetén a vállalat gyorsan előteremtí a házi orvost, megvárja a rendelvényt és gyorsan hoz gyógyszert.

Ifj. Kohn Sámuel-
féle üzlet teljes elárúsítása

FLEGMAN

míg a készlet tart

naponta d. e. 9—1 lg, d. u. 2—7 lg.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáért

Moskovits Antonomiai cipőt

Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és

:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

x **Mezőgazdaságok, szeszgyárak** kastélyok és magánlakásoknak, kiknek bármely gőz-, vízi, vagy motor üzemük van, a legolcsóbban jönnek ki a **villamos világítással**, erre nézve **Stern Adolf** nagyváradai electrotechnikai cég bárkinek szívesen szolgál felvilágosítással, részletes költségvetés, díjmentes. Ugyancsak berendez villamos jelző csengőket, telefont, világhárítót készít, azonkívül csillárokat fémből, bronzból, vasból galvanizálva minden kivitelben. A javított dr. Just féle Wolfram-lámpák raktáron.

NAGY OCCASIO!

Tavaszi ujdonságok megérkeztek kosztüm, bluz-kelmék, francia delainok, esipkék, sejmek. Menyasszonyi keletengyékert vegyünk olcsón és megbízhatóan. Menjünk

RADÓ és KERTÉSZ-hez

Telefon 1030.

Kossuth-u. 2.

11

x **Mikor pártoljuk a hazai ipart?** Ha a termék van olyan jó, mint a külföldi, ha beszerzése előnyös. Ime itt az alkalom magyar ember készítménye, magyar termék, mégis kiállja a versenyt bármely külföldivel. Ki ne hallotta volna híret a Siklinél beszerezhető Gyulatinnak, mely megóvja a fogat a romlás, porlás és lazulástól, letisztítja a fogról a feketeséget, barnaságot, a fogfájást rövid idő alatt megszünteti s mégis alig kerül napi használata személyenként 1 fillérbe. Kérjük minden gyógytár és droguériában, valamint fűszer és fodrász üzletben a Sikli Gyulatint. Ára üvegekint 1.50 és 3 korona. Főraktár Sikli Józsefnél Halász-utca 10. számú háznál, mely 1950 koronát jövedelmez és még beépíthető telekkel bir, szabad kézből eladó.

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

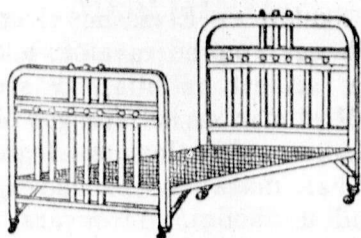
Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
: esarnoka: Szent János-utca 1 szám, ::ahol minden időben frissen
vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok

szép kivitelben, előnyös árak mellett.

Könyvtárak kiegészítésére, berendezésére költségvetést küld: **Benkő Atur** könyvkereskedő és **Modern Antiquarium** Nagyvárad. Rákóczi-ut 10. sz. Ugyanott mindenféle könyvek legjobb áron vétetnek.

Vas és rezbutor

gyári raktári

Szekevényagy egy matracal 19 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarniss 5 korona

Gyermekagy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Cigánybáró. (Révi Aurélia másod-
dik fellépte.)Szombat: Traviatta. (Révi Aurélia utolsó
fellépte.)Vasárnap délután: Testőr, este: Elvált
asszony.

Ch. Révy Aurélia. Olyan vendége van a Szigligeti-színháznak, a milyen magas színvonalon álló énekesnőt ezek a fehér falak ritkán hallanak. **Ch. Révy Aurélia** vendégfellépte a művészi ének minden barátjának igaz gyönyörűséget szerzett. Hangja csengő, tiszta, magas szoprán; kivált piano részletekben bámulatosan lágy és meleg. Ezt a szép hanganyagot tökéletes iskolázottság teszi még értékesebbé. Trillái, futamai kifogástalanul precizek, intonálása határozott s minél nehezebb valamely énekszám, annál könnyebben küzd meg vele. A mellett töltetlenül rendelkezik hangjával: színezni képes a megfelelő érzéseket, úgy hogy nemcsak a képzett, hanem az érzelmeiket éneken át sugározni képes énekesnő is ragadta tapsokra a közönséget. Hoffmann meséinek csaknem minden apró részletét ismeri a közönség; a folytonos ünneplés tehát csaknem kizárólag a vendégművésznőnek jutott. Nagy hatása volt a II. felvonásban saját hegedű kísérete mellett betétként elénekelt Gounod-féle Ave Mária-nak is. Játéka kifejező, ügyes; csak a szövegkijelése idegenszerű egy kevésbé. A vendégművésznőnek kitűnő partnere volt **Mihályi Eraó**, a ki ilyen magas színvonalu vendég művészete mellett sem halványult el; ellenkezőleg, ilyen partner mellett érvényesült **Mihályi gyönyörű** tenorhangja és nagy énektudása igazán. A többi szerep is a régi jó kezekben volt s a közönség, mely zsutolásig megtöltötte a színházat, így valóban nívós Hoffmann-előadás emlékével gazdagodott.

Révi Aurélia estői. Tegnap bemutatkozása után fokozott érdeklődés néz Révi Aurélia vendégjátékai elé. Ma este a művésznő a Cigánybáróban lép föl. Saffa, a fő női szerepet játssza és alakítását még érdekesebbé teszi hegedűjátéka, magyar nótákat ad elő. Holnap bucsuzik el Révi Aurélia, mikor is Traviatát játssza.

Hanakó és társulata Nagyváradon. A színház jövő heti szenzációját érthető kíváncsisággal várja a közönség. Hétfőn és kedden

lép föl **Hanakó**, a híres japán művész és társulata a Szigligeti-színházban, itt először Magyarországon. A nagy áldozattal szemben az előadás mérsékeltén fölemelt helyárrakkal megy.

IRODALOM.

A Magyar Gazdák Szemléje februári füzeté a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Szövetségünk a kisgazdákért. A mezőgazdasági hitel rendezése. **Szilárd Ferenc**: A földmívelési kormány segélyakciói. **Dr. Vantsó Gyula**: Szövetkezeti bérletek. **Barabás Endre**: A román agrár-reform. A szövetkezeti oktatás. **Heinrich István**: A magyar mezőgazdaság jövedelmezősége. A magyar telepesekről. Különlélek.

ZENÉ.

A brüsszeliek hangversenye.

A brüsszeliek vonósnegyesét már az egész világ ismeri s mindenütt a legnagyobb elismeréssel adóznak csodálatos művészetüknek. Ők a kamarazene óriásai, akikre minden dicsérő szó kevés. Egyenkint is nagy művészek. **Schörg** az első hegedűs fényes technikával és csodálatosan tiszta tónussal rendelkezik, **Daucher** a második hegedűs temperamentumos, kissé ideges, de igen finom izlésű művész, **Miry** brácsás remek hangszerét tökéletes művészettel kezeli, míg **Gaillard**, a gordonkás csodaszép játékaival elragadja a hallgatót. Együtt pedig, a kvartettben egy lelket képeznek, egyetlen négy-szólamu hangszert vél az ember hallani, amelyet egyetlen szellem dirigál; mindig a darab szerzőjének szelleme.

Az első Haydn kvartett, a szerző ismeretlenebb, de legnehezebb műveiből való, előadása tökéletes volt. Mély hatást értek el a művészek Beethoven C-moll négyesével. A cseh kvartett azt tartja magáról, hogy Beethovent csak ők tudják játszani, de tegnap láttuk, hogy a brüsszeliek épp olyan mélyreható művészettel, épp oly nemes felfogással játszották a mesterek mesterének szerzeményét, mint a csehek. Sőt meglepetésül a csehek büszkeségének Dvoraknak amerikai kvartettjét is olyan mély, szlávós érzéssel és megértéssel játszották, hogy meg kell róluk állapítanunk, hogy a kamarazeneirodalom minden részeiben a legmagasabb tökéletességet érték el.

Rádást is kaptunk, — szokatlan dolog kamarazene estélyen, mégpedig Dohnányi egyik nagyon értékes és nehéz scherzóját.

A szép számú közönség nagyon melegen ünnepelte a művészeket, az egyes számok után percekig tapsolt. Vidor rendezése kifogástalan volt.

Dr. K. F.

TANÜGY.

Tanonciskola Sarkadon. A megyei közigazgatási bizottság határozatilag kötelezte Sarkad község képviselőtestületét, hogy a község nagyszámú iparosaira való tekintettel tanonciskolát állítsanak fel. A képviselőtestület a közigazgatási bizottság határozatát megfelelően bevezette a miniszterhez. A miniszter döntése tegnap érkezett meg a vármegyéhez. E szerint a miniszter a képviselőtestület felelősségét elutasította és a községet az iskola felállítására kötelezte.

Igazságszolgáltatás.

§ **Halálos ítélet a Curia.** A Veszprémmegyei Nemesvásonban kegyetlen gyilkosság történt a múlt év augusztus 15-én. Baracska Imre odaváló csizmadia belopózott Özevgy Király Istvánné földműves asszony lakásába, akiről tudta, hogy néhány száz korona megtakarított pénze van. Baracska baltával hirtelen sujtott az Özevgyasszony fejére, aki nyomban meghalt. Baracska ezután a lakás kifosztásához látott. Az egyik szomszéd házában lakó asszony azonban meghallotta Királyné segítségkiáltását és még mielőtt Baracska menekülhetet volna zsákmányával, a szomszédok lefogták.

A veszprémi esküdttörvényszék gyilkosság és rablás miatt — tekintettel arra, hogy Baracska egy ízben rablásért négy évi fegyházra, lovasért pedig egy évi börtönyt ült — kötéshalálra ítélte a rablógyilkost. A védő a 91. és a 92. szakasz nem alkalmazása miatt semmisségi panasszal fordult a Curiahoz, amelynek első büntető tanácsa Vavrik Béla elnöklésével és Vajkó Pál előadása mellett tegnap foglalkozott a halálosítélettel. Dr. Stipk Károly koronabíró helyettes védője utján a Curia elutasította a semmisségi panaszokat és az esküdttörvényszék ítéletét helyben hagyta. A Curia ítélkező tanácsa az ítélet meghozatala után nyomban átalakult kegyelmi tanácscsá és határozatot hozott az elítélt kegyelmi kérvényéről. A tanács ezt a határozatot nem hozza nyilvánosságra.

TÁVIRATOK.

A delegáció.

Budapest, március 2.

A delegáció tegnap 5 órakor tovább folytatta ülését. Az ülésen Tisza István gróf is felszólalt. Javasolja, hogy az albiztosok részére a polgári életben a vasútnál és postánál nyujtsanak alkalmazást. Magyarországon fegyvergyár felállítását tartja szükségesnek. Végül az ujonclétszám felemelését javasolja. Batthyány Tivadar a javaslatot nem fogadja el.

Kegyetlen anya.

Saarbrücken, márc. 2.

(Saját tudósítónktól.) Spichernben egy Tritsch nevű bányász felesége három gyermekét megfojtotta, a negyediknek elvágta a nyakát s az ötödiket megmérgezte, majd a saját nyakát vágta el.

Az új francia miniszterelnök.

Páris, március 2.

Monis miniszterelnök tegnap este az új kabinet tagjaival tanácskozott s a tanácskozás folyamán megállapították, hogy az összes miniszterek a parlament előtt kifejtendő program dolgában egyetértettek. A miniszterelnök a külső politikára nézve ki fogja jelenteni, hogy az új kabinet hű marad az eddigi szövetségesekhez és autanokhoz.

Képviselő körökben azt beszélnek, hogy

Monis miniszterelnök tegnap miután automobilon a miniszter-jelölteket meglátogatta s azután az Elyséebe visszatért, a safförnek egy sou borralalót adott. Egy politikus, aki ezt hallotta, így szólt:

— Most már én is rajongok Monisért, olyan ember, aki életének legbüszkébb pillanatában magán és pénztárcáján anynyira tud uralkodni, bizonyára mindig óvatos politikát fog követni.

Öngyilkos tisztviselő.

Miskolc, március 2.

(Saját tud.) Timár Miksa városi tisztviselő a hivatalos órák után ma revolverrel föbe lötte magát. Tettének oka reménytelen szerelem.

NYILTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

OLESO

REISZ butorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

Igazgatóságunk határozta folytán az egész országban bevezetett egységes, szabott gyári árainkból, amelyek minden egyes pár lábbelibe be vannak bélyegezve, kizárólag Nagyváradon a

Bémer-téren a Bazár-épületben és Kossuth-utca 5. szám alatti

fióküzleteinkben 1911. március 1-től kezdődőleg visszavonásig

10 % engedményt

adunk.

Ezen elhatározásunkban ama hazafias gondolkodás vezérelt bennünket, hogy utját álljuk az ijesztő mértékben növekedő cipőbehozatalnak, amely a legutolsó statisztikai kimutatás szerint 1910-ben 25.000.000 koronára rug.

Reméljük, hogy városunk hazafiasan érző vevő közönsége nagy meglepéssel fogja igazgatóságunk eme hazafias érzéséből fakadó elhatározását tudomásul venni, annál is inkább, minthogy ezen 10 százalékos engedmény folytán a cipőket oly árban árusítjuk, amely árakkal, a minőséget tekintve, semmiféle külföldről behozott cipő a versenyt fel nem veheti.

Ekkép a remélhetőleg beálló nagyobb fogyasztás folytán abban a helyzetben leszünk, hogy azokat a cikkeket is, melyeket ma még magunk is beszerezni vagyunk kénytelenek, itteni gyárunkban állithassuk elő.

Hazafias tisztelettel

Moskovits Farkas és Társa
cipő- és csizmagyár részvénytársaság.

KÖZGAZDASÁG.

Országos állatszámolás.

Március hó első napjaiban országos állatszámolás lesz. Az állatállomány a nemzeti vagyonnak tekintélyes része, így tehát a nemzet egészét érdekelnie kell, hogy milyen a nemzeti vagyon ezen jelentékeny részének az állatállomány a fejlődésre képes-e? Különösen érdekelnie áll azonban az állattenyésztés irányítására hivatott kormányoknak, de leginkább magának az erősen érdekelte gazdaközönségnek, hogy meglássa állattenyésztési viszonyaink igazi képét. Ezen fontos kérdésekre csak egy rendszeres állatszámolás tud felvilágosításokat nyújtani, tehát az állatszámolás kiinduló pontja és alapfeltétele egy következetes és eredményes állattenyésztési politikának.

A most folyamatba teendő állatszámolásnak hazánkban azonban egy különös okból is rendkívüli fontossága van. Ugyanis a husdrágaság kérdésének következtében, amely a múlt év folyamán úgy a termelő, mint a fogyasztó közönséget erősen foglalkoztatta, ráterelődött a figyelem az állattenyésztésre is. Ez alkalommal a merkantilista körök is figyelemre méltatták az állattenyésztés általuk eddig meglehetősen megvetett kérdését és jóakaratu vizsgálódásaik után sikerült megállapítaniok a többek között azt is, hogy állatállományunkban beállott a depekoráció, a fejlődés helyett visszafejlődésben van. Hogy miféle célt szolgált a depekoráció állításának forgalombahozatala, az már világos, ezen a címen akarták a balkáni élőállat és az argentinai hus behozatalának engedélyt kérészkölni.

A valódi helyzetet az országos állatszámolás fel fogja deríteni. Az állatok összeírására szolgáló kimutatásokat a m. kir. statisztikai hivatal immár szétküldötte s ezekből örömmel állapítható meg, hogy az összeírási lajstrom az OMGE. kivánalmait szerint készült el.

Az összeírást március hó 1-15 közötti időben hajtják végre, az 1911. évi február 28-iki állapot alapulvétele mellett. Az összeírás az összes szarvasmarha-, ló-, szamár-, öszvér-, sertés-, juh- és kecskeállományra kiterjed. Az összeírás végrehajtása a községi és körjegyzők, illetve a polgármester által megbízott hivatalnokok feladata, akik ezt személyesen, vagy segédjük által helyettesítve tartoznak végezni. Ha ezek az összeírás munkáját nem győznék, megfelelő szakismerettel bíró egyének is alkalmazhatók annak végzésére. A munkáért azonban a jegyzők a felelősek, akik is az összeírás anyagát, különösen a gazdaságok területére vonatkozó adatokat behatóan felülvizsgálni tartoznak és a felülvizsgálat és esetleg kellőleg kipótoló anyagot március 20-ig a központi statisztikai hivatalhoz fölterjeszteni kötelesek.

Az összeírás vagy az állattulajdonosoknak a községüzára való beidézése és kihallgatása, vagy házról-házra való járás útján végzendő, az előjáróság tájékozott tagjainak és egyes értelmes gazdáknak ellenőrzése mellett. Különös gondot kell fordítani, hogy az összeírásból egy állattulajdonos egyetlenegy állata se maradjon ki s e célra ilyen alkalmas segédesszköz a január havi népszámlálásnál kiállított községi gyűjtőív.

A nagyobb számú állatállománnyal bíró állattulajdonosok: — ilyenek a legalább 100 kat. hold területű gazdasággal bírók gazdák — kell a községüzára idézni, hanem egy egy kimutatással látandók el, amelyet saját, továbbá tisztjuk és cselédek állatállományára vonatkozólag ki kell tölteniök.

Az összeírás alapelve, hogy minden egyes tulajdonos összes állatállományát, a reávonatkozó összes részletekkel együtt egy-egy külön-sorban kell kimutatni, tekintet nélkül, hogy van-e az illető állattulajdonosnak gazdasága, vagy nincs. A gazdaságok és cselédek állatait azért nem szabad a gazdaság tulajdonosának állataival összefoglalni, hanem minden tiszt vagy cseléd állatállományát egy-egy külön sor-

ban kell kimutatni. Egy kimutatásban 30 sor van, tehát becse 30 állattulajdonos állatállománya mutatható ki. A tévedés elkerülése végett belenyomatott sorszám után a név, utca és házászám, anyanyelv, hivatásszerű foglalkozás, állampolgárság rovatai jönnek. Ezen rovatok lehető pontosan és részletesen töltenők ki, különösen fontos az állampolgárság rovata, amely az ország mezőgazdasági életében a külföldiek szerepét mutatja majd meg. A következő négy kérdés a gazdaság összes, szántóföld, rét és legelőterületére vonatknak. A gazdaság alatt azon földterület értendő, amelyen valaki gazdálkodik, akár saját tulajdons, akár bérlit. Ha valakinek nincs gazdasága, a rovatok tévedések elkerülése végett kipontozandók. Az összes területbe a kert, szőlő, erdő stb. is beleveendő. A területmérték kat. hold, 1 holdon felül a fél holdon felüli tört részek kiegészítést adnak, 1 holdnál kisebb terület tört alakjában mutatandó ki. A bérelt terület zárjelben külön kitüntetendő.

Először az összes állatállomány állatmeneként általánosságban lesz birva, azután részletekben. A szarvasmarhákai külön főrovata van a magyar, pirostarka, borzderes és egyéb fajtanak és a bivalyoknak. Mindegyiknél külön ki lesz mutatva a bika, tehén, ökör és tinó, üsző és szopósborjú s ezeknek azután kor szerint, továbbá hogy mennyi a tenyész- vagy selejtes hizállat, alovataik vannak. Külön összeírandók az igazásra állandóan használt szarvasmarhák, továbbá az istállózott, legelőre is járó, és a nyáron a csak kizárólag legelőre járó szarvasmarhák. Vannak rovatok annak a kimutatására, hogy az utolsó évben hány borjú ellett s azok közül mennyit vágtak le és mennyit neveltek fel; ezen rovatok pontos kitöltése szintén igen fontos.

A szarvasmarháké után a lovak ivar és kor szerint részletezett rovatai következnek, majd pedig a szamarak és öszvérek rovatai. A zsir és hussertések külön lesznek összeírva, ugyancsak külön a merinó, racka-, cigája- s a huszabok is, mind ivar és kor szerint részletezve. Az utolsó rovatok a kecskékre vonatkoznak.

Az utasítás végül közli a törvény büntető határozmányait, melyek szerint a nyert adatokat elárulni, vagy adózási célokra felhasználni tilos, de másrészt büntetés éri azt is, aki hamis vagy valótlan adatokat vall be, vagy az összeírást megnehezíti.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, márc. 2.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	866.50
Oszták hitel	—	—	675.50
4%-os koronajáradék	—	—	91.90
Államvasut	—	—	74B.—
Jelzálogbank	—	—	508.—
Leszámitoló bank	—	—	606.30
Hazai Bank	—	—	315.50
Kereskedelmi részv.	—	—	770.25
Rimamurányi	—	—	675.—
Salgótarjáni	—	—	675.—
Közúti vasut	—	—	801.25
Városi villamos	—	—	406.—
Adria	—	—	506.—

Irányzat: Csendes

A gabonátőzsde.

50 kilogramonkint.

Buza áprilisra	—	—	11.39
Buza májusra	—	—	11.10
Buza októberre	—	—	10.55
Rozs októberre	—	—	8.15
Zab áprilisra	—	—	8.69
Tengeri májusra	—	—	5.74

Irányzat: Lanyha.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA

Meghívó.

A Közgazdasági Bank Részvénytársaság f. évi február 27-én tartott évi rendes közgyűlésén határozatilag kimondotta, hogy **Mészhomok téglagyárát** részvénytársasággá alakítja át.

Evégből f. hó 5-én délelőtt 11 órakor intézeti helyiségében (Teleky-utca 10. száma) értekezletet tart, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja a

Közgazdasági Bank R.-T.
Igazgatósága.

149

Dajkovits E.

I é n y i r o d á j á b a n
Szas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
:-: utólérhetetlen. :-:

Meghívó.

A Biharmezőkeresetesi Kisbirtokosok és Földművelők Földbérletösszevetkezete
rendes közgyűlését

f. évi március hó 12-én a biharmezőkeresetesi róm. kath. iskola helyiségében tartja.

Tárgy:

1. A 8 napi közszemlére kitett 1911. évi költségvetés megvizsgálása.
2. Esetleges indítványok.

195

Az igazgatóság.

Heizer Ferenc

papi- katonai és polgári szabó

Nagyvárad, Körös-utca 22. sz.

Készít a legjobb minőségű szövetekből reverendát és cimadát.

Egyenruhákat bármilyen fegyvernemhez, átalakításokat méret szerint.

Polgári ruhákat legolcsóbb árban valódi angol szövetekből készítik.

Levelezőlap megírára helyben és vidéken mértékvétel végett megjelenek.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Heizer Ferenc.

A Bihar megyei Gazdak Áru és Hitelintézete R. T.

Előleget nyújt terményekre, elfogadja azoknak bizománybani eladását, raktárból elad két és három oldalas pörkölt szalonnát napi ár mellett **Sertéshizlaldájában**

hizott sertéseket árusít

naponta d. e. 7—9 óráig és d. u. 3—5 óráig.

Nagyvárad város tanácsától.

201—1911. sz.

Versenyárgyalási hirdetés.

Nagyvárad hjt. város belterületén a Széles-utca végén Várad—O'asi és Ujváros város részek között a Sebes-Körös folyón át létesíteni szándékolt harmadik közúti hidnak

- a) alépitményi és kapcsolatos munkáinak,
- b) vasfelszerkezetének készítése, szállítása, szerelése a kapcsolatos munkáinak vállalatba adása céljából 1911. évi április hó 20 án d. e. 10 órakor a Városház bizottsági termében zárt-ajánlati tárgyalást fogok tartani.

Az alépitményi és vasfelszerkezeti munkákra úgy együttesen, mint külön-külön is tehető ajánlatok. Ezenkívül az egész hidnak vasbeton szerkezettel való létesítésére is tehető ajánlatok, ezeknek azonban a hidépítéssel kapcsolatos munkákra is ki kell terjeszkedniök.

Az alépitményi és kapcsolatos munkákra vonatkozó műszaki művelet általános, részletes és különleges feltételek és az ajánlati minta, nemkülönben a vasbeton szerkezetre érvényes különleges feltételek a városi mérnöki hivatalnál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott az alépitményi ajánlati költségvetési ürlap és az ajánlati minta díjtalanul kapható.

Az ajánlati költségvetésben egységár rovataiban a felajánlott egységárak arabsszámokkal és alatta betűkkel világosan kiirandók, nem különben az egyes költségvetési összegek s azok végösszege is megállapítandó.

A vasbeton ajánlatok ajánlati költségvetéseire néve a különleges feltételek határozmányai irányadók.

A vasszerkezetre vonatkozó szerződési minta ugyancsak a városi mérnöki hivatalnál tekinthető meg s ugyanott a hid keresztmetszeti elrendezésére, a vasszerkezet főbb méreteire vonatkozó és a városi villamosvasut vonatának összeállítását és teher elosztását s chematikusan feltüntető vázlatrajz is díjtalanul megszerkezhető.

A vasszerkezetre vonatkozó ajánlatoknak tartalmazniok kell a szerkezet ajánlati maximális súlyát 100 kgrm-kinti egységárát, a feltételek elfogadására vonatkozó kijelentést, valamint a szállítandó szerkezet vázlatrajzát.

Azon ajánlattevők, kik a munkákat teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötesek már ajánlatukban képesítéssel bíró megbizottat megnevezni és annak képesítését igazolni. Oly pályázók pedig, kik a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak szállítóképeségüket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

Bánatpénzül az ajánlott végösszeghez képest 250,000 koronáig 5 százalék, ezenfelüli összeg után pedig 2 százalék teendő le készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban. Bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem annak letételét igazoló Nagyvárad város pénztára által kiállított letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó.

Az ajánlatok és mellékleteik szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. A borítékban megjelölendő a munkákat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Minden ajánlattevő köteles ajánlatában világosan kiteni, hogy a vállalati feltételeket terveket szóval a kiírás alapját képező egész műveletet ösmerik s magára nézve kötelezőknek elfogadja.

Ajánlattevőket tett ajánlatuk azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett jogerős döntés nem történik, ellenben Nagyvárad város közönségét csakis a versenyárgyalás eredménye felett hozott határozatának jogerőre emelkedésével.

Nagyvárad, 1911. február hó 21-én.

Komlóssy József

tanácsnok,
mint az árverési küldöttség elnöke.

A Z I G A Z,

— hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodában szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérője.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°/₁₀₀-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlái betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é.

— közönséget, hogy —

Kert utca 2. szám.

építési irodát

nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bármilyen e szakmába vágó

:: munkákat. ::

Tisztelettel

Béres Ferenc

építőmester.

Szükségem lesz mintegy **550 drb** beállítani való nem átvészelt

süldőre 100 kgm sulyban.

Közvetítőt díjazok. Ajánlatokat kérek

Dr BERGL ERNŐ ügyvéd

Budapest, I. ker. Fehérvári-ut 8 sz. címre.

E F C O

Porosz-szalonnakészítőgyár
a legkiválóbb

fűtőanyag

1 órai fűtés kb. 4 fillér

Nem porzik
Nem piszkít
Nem hagy salakot
Sulyhiány kizárva

100 darab házhoz szállítva

5 korona.

Kizárólagos képviselő

Weisz Lajos

kereskedelmi és műszaki irodája

Szacsavay-utca 81 sz. Telefon 323.

Vidéki megrendelést pontosan eszközöl.

Bumbera István

=== papi- és polgári szabó ===

NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

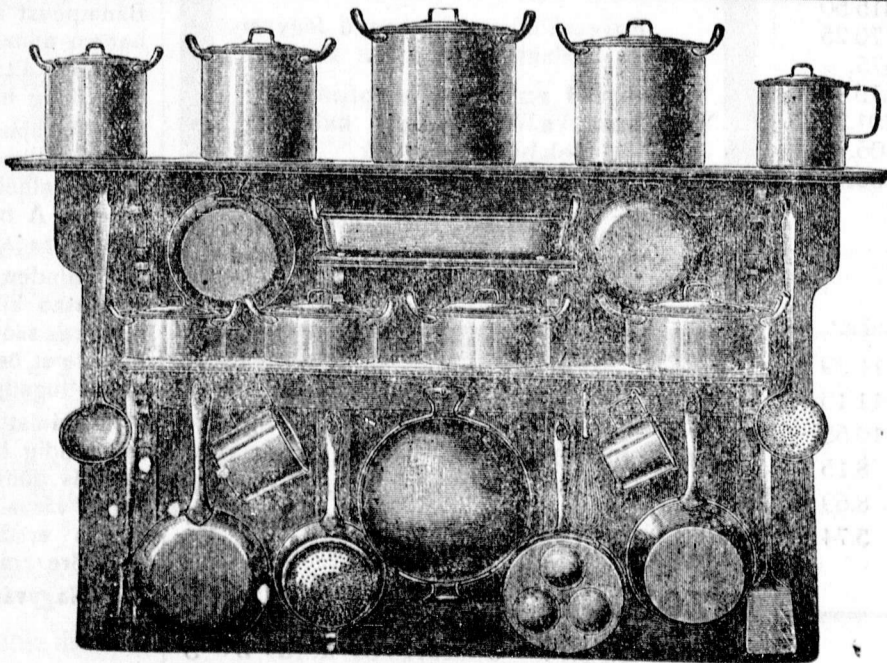
Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern konyhaberendezések zománcos és tiszta alumíniumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m.:
szekrényágy 3 matraccal

K 19.50.

Gyermekágyak

K 26-tól.